

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิด การให้/รับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปี พ.ศ.2569

องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง
อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

กรอบแนวคิด นิยาม ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็น หลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริต ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหาย ที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำ การทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยง

1. เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต
2. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
3. เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และ ความซื่อตรงขององค์กร
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

กรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต การดำเนินการตรวจสอบเพื่อตรวจจับการทุจริตในองค์กร สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ ศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต และทำความเข้าใจองค์ประกอบของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการทุจริต และ กระบวนการติดตามเพื่อค้นพบการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีพัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต ดังนี้

การพัฒนาของทฤษฎีการทุจริต (Fraud Theory)

Cressey (1953) ได้เผยแพร่ผลการศึกษาทฤษฎีการทุจริต โดยระบุว่า การกระทำการทุจริตนั้น เกิดจากสาเหตุ 3 ประการ โดยทั้ง 3 ประการจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้งหมดจึงจะเกิดการทุจริตขึ้น โดยมี ชื่อเรียกว่า สามเหลี่ยมทุจริต ซึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่ นำไปปรับใช้กับการประเมินความเสี่ยงและวางแนวทาง ป้องกันการทุจริตด้วยทฤษฎีสามเหลี่ยมทุจริตอย่างแพร่หลาย สาเหตุ 3 ประการประกอบด้วย

โอกาส (Opportunity) คือ การมีช่องทางที่จะดำเนินการได้ เหตุการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิด การทุจริตจะเป็นสถานการณ์ที่เปิดช่องให้คนใดคนหนึ่งกระทำการทุจริตได้โดยที่เขาไม่รู้หรือเชื่อว่า เขาไม่มี โอกาสถูกจับได้หรือมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับได้ องค์กรใดก็ตามที่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะป้องกัน การทุจริตก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตในองค์กร

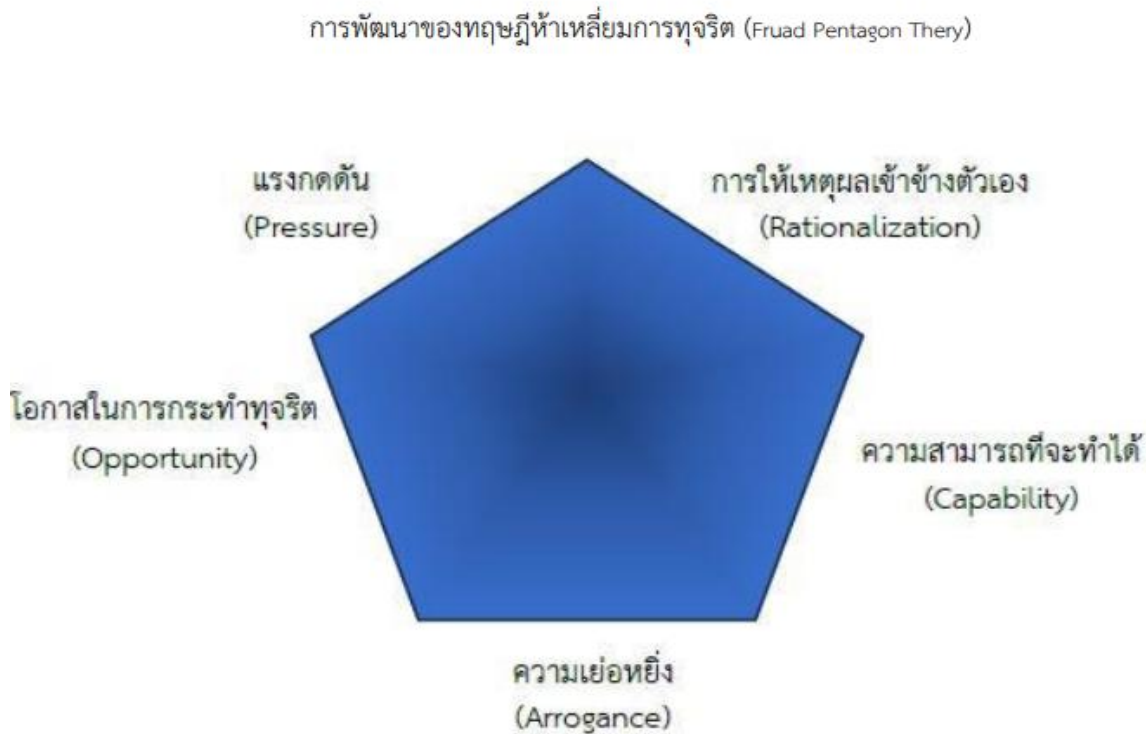
แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Motivation/Pressure) มาจากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหาการเงิน หนี้สินการพนัน ดิยาเสพติด ชอบเที่ยวเตร่ มีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว ความโลภอยากได้อะไรก็มี ถือเป็นแรงผลักดัน อย่างหนึ่งและบางกรณีมาจากความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กร

การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) คนที่กระทำการทุจริต จะหาเหตุผล โน้มน้าวใจตนเองที่จะกระทำสิ่งนั้น ด้วยฐานความคิด (Mindset) ที่สนับสนุนการกระทำการทุจริต หาข้ออ้าง ที่ยกมาเพื่อให้ตนเองลดความรู้สึกผิดในการกระทำทุจริต เช่น เงินเดือนน้อย หัวหน้างานไม่เป็นธรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Wolfe & Hermanson (2004) กล่าวว่าโอกาส คือ ประตุ สู่การทุจริต ส่วนแรงจูงใจ (Pressure) และการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการสนับสนุน ที่จะพาตนเองเข้าไปสู่กระบวนการทุจริต ทั้งนี้บทความนี้มีการเพิ่มสาเหตุที่ 4 คือ ผู้กระทำผิดหรือทุจริต ต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพ ความสามารถ (Capability) ซึ่งสามารถมองเห็นช่องทางกระทำการทุจริต หรือการละเมิด กฎและนโยบายที่มีได้และสามารถเปลี่ยน โอกาสในการทุจริตให้กลายเป็นความจริงได้ผู้ที่มีสมรรถนะ ความสามารถ (Competence) มีลักษณะทั่วไป คือ 1) อำนาจหน้าที่ ภายในองค์กรเอื้อต่อการทุจริต 2) มีสติปัญญาเพียงพอในการทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากสถานการณ์เพื่อก่อทุจริต 3) ความมั่นใจสูงว่า ยากต่อการตรวจจับได้ 4) มีความสามารถหรือทักษะการบีบบังคับขู่เข็ญผู้อื่นให้เห็นด้วยหรือโน้มน้าวให้มองเป็น ถูกได้ 5) มีความสามารถโกหกได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ 6) สามารถบริหารจัดการ ต่อความเครียดหรือแรงกดดันสูงได้ ซึ่งเป็นที่มาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริต (Rabi & Noorhayati, 2015)ตามทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริตดังกล่าวการพัฒนาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริต

การพัฒนาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริต (Four-sided Diamond)

ต่อมา Horwath (2011) ได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีห้าเหลี่ยมทุจริตในส่วนของสาเหตุที่ 4 เพิ่มเติม ซึ่งพบว่าความหยิ่งโสทะนงตน (Arrogance) เป็นสาเหตุที่ 5 ซึ่งได้อธิบายลักษณะพฤติกรรมของคนที่กระทำ การทุจริตภายใต้ลักษณะความหยิ่งโสทะนงตน (Arrogance) มีลักษณะดังนี้ 1) ความมีอัตตาที่ยิ่งใหญ่ (Big Ego) หรือการมองโลกในแบบของตนเอง ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง 2) มีความคิดว่ากฎเกณฑ์ไม่มีผลบังคับหรือไม่ สามารถนำมาบังคับใช้กับตนได้ (อยู่เหนือกฎเกณฑ์) 3) มีพฤติกรรมการใช้อำนาจในการกลั่นแกล้งจับผิดผู้อื่น (Bullying Attitude) 4) การบริหารจัดการแบบเผด็จการและกลัวการเสียตำแหน่ง หรือกลัวถูกลดความสำคัญของตนเองตามทฤษฎีห้าเหลี่ยมทุจริตดังกล่าว

กรอบแนวคิด และนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือ กันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นการเป็นราชการใสสะอาด สามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในฐานะกลไก ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่น่าสนใจ เรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตเพื่อยกระดับ

ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) โดยได้จำแนกประเภท การบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ 2 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ 3 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

กรอบแนวคิดการพัฒนาการประเมินเชิงคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS)
- CRMS จะต้องสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวกมากกว่าทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรู้สึกกังวล
- ผลการประเมิน CRMS ควรให้แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานไปในตัว
- หน่วยงานราชการที่ได้รับการประเมิน CRMS ได้ประโยชน์จากการประเมิน สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และได้รับประโยชน์ในมุมของการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร โดยเฉพาะ การแสดงให้เห็นสังคมและสาธารณชนรับรู้ว่าหน่วย

COSO 2013 กรอบหลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO 2013 (Committee of Sponsoring Organizations 2013) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับ การยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน เพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้าน การกำกับ ติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุม ภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของ การกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำงานที่จะตอบสนองต่อความ คาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ COSO ได้ผลักดันให้กิจการ ต่าง ๆ ทำการขับเคลื่อน The Three Lines of Defense และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ Internal Control Framework

มาตรฐาน COSO 2013 ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม Control Environment)

- หลักการที่ 1 - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม หลักการที่
- หลักการที่ 2 - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล หลักการที่
- หลักการที่ 3 - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน หลักการที่
- หลักการที่ 4 - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจงใจพนักงาน หลักการที่
- หลักการที่ 5 - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ 6 - กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ 7 - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ 8 - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ 9 - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ 10 - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ 11 - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ 12 - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ 4 การสนเทศและสื่อสาร (Information and Communication)

- หลักการที่ 13 - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ 14 - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้
- หลักการที่ 15 - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ 16 - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ 17 - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำ ไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าใน เรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

กรอบบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
8. การติดตามผล (Monitoring) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะ

หลักการควบคุมการทุจริต คอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริตพร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นราชการใสสะอาดสามารถสกัดกั้นลดและเปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท) ในฐานะกลไก ของฝ่ายบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่ เน้นเรื่องการป้องกันป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้นยับยั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตโดยการประเมินความเสี่ยงทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท.ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน สกัดกั้นลดและปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Percetions Index : CPI) โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ การอนุญาต

ด้านที่ 2 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ 3 ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต (Types of corruption risks) ในการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่	ประเภท	นิยาม
ด้านที่ 1	การอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับ ของหน่วยงาน
ด้านที่ 2	การใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ

ด้านที่	ประเภท	นิยาม
ด้านที่ 3	การใช้จ่ายงบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภท งบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่ จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ตามนิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริตข้างต้น มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

การอนุมัติ อนุญาต

การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับของหน่วยงาน เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ บริบทองค์กร โดยการวิเคราะห์บทบาทภารกิจหน้าที่ของกระบวนการที่หน่วยงานจะทำการประเมินความเสี่ยง การทุจริตนั้น มีการศึกษาทบทวนสถิติข้อมูลต่าง ๆ ของการให้บริการประชาชน โดยจะต้องเขียนขั้นตอนการทำงาน ในรูปแบบ Flow Chart ที่แสดงระยะเวลาและจำนวนครั้งในการให้บริการประชาชน หลังจากนั้นจะต้องมีการ ทบทวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตเกี่ยวกับกระบวนการนี้ว่า ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเคยมีเรื่องร้องเรียนการทุจริต เกี่ยวกับกระบวนการนี้ หรือมีการลัดคิวในการให้บริการ หรือมีการจ่ายเงินเพื่อเร่งให้การทำงานรวดเร็วขึ้นหรือไม่ อย่างไร แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่เคยมีเรื่องร้องเรียนการทุจริต หรือประเด็นในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้น หน่วยงานอาจจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพื่อวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการให้บริการดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาจัดทำเกณฑ์การประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต อันประกอบไปด้วย โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้น ในแต่ละขั้นตอนของการให้บริการ

การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของ การบังคับใช้กฎหมาย เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์บริบทองค์กรว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไร โดยนำเสนอสถิติของการ ร้องเรียนการทุจริตในรอบปีที่ผ่านมา หลังจากนั้นจึงเลือกภารกิจที่จะทำการประเมินความเสี่ยง

การใช้จ่ายงบประมาณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นเรื่องของการดำเนินการโครงการที่ได้รับ การจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ โดยหน่วยงานจะต้องชี้แจงว่ากระบวนการ หรือโครงการนี้ดำเนินการมาจากงบประมาณใด เป็นโครงการจัดซื้อจัดจ้าง หรือโครงการที่มีทั้งการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการโดยหน่วยงานเอง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากหน่วยงานจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ บริบทองค์กร แล้ว จะต้องวิเคราะห์ต่อว่าในรอบปีที่ผ่านมาเคยถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงเรื่อง เกี่ยวกับกรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือไม่ หรือหน่วยงานถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่ โดยหน่วยงานต้องทบทวนประเด็นดังกล่าวหรืออาจ

ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น โดยพิจารณา เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนว่าโครงการของหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร แล้วจึงวิเคราะห์แต่ละขั้นตอน ว่าอาจจะมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดบ้าง

ซึ่งทุกกระบวนการจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่มุ่งไปสู่การมีโอกาสในการทุจริตตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดกระบวนการในทุกขั้นตอนที่ดำเนินการตามกระบวนการตามโครงการที่เลือกมาทำการประเมิน ความเสี่ยง หลังจากนั้นจะนำมาสู่การจัดทำแผน และเมื่อทำแผนเสร็จเรียบร้อยแล้วจะเป็นการรายงานผลการ ดำเนินการตามแผน โดยต้องมีการจัดทำรายงานต่อการประชุมระดับบริหารขององค์กรเพื่อเป็นการสื่อสารให้ทุก คนในองค์กรรับรู้โดยทั่วกัน

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การบริหารจัดการความ เสี่ยงการทุจริต	การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการ ทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการ ทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องที่ทุก องค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็น หลักประกันความเชื่อมั่นในองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กร จะไม่มี โอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการและหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็น ความ เสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
สินบน Bribery	สินบน Bribery ISO 37001 : ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอการสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการ โน้มน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น
ของขวัญ	หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออภัยภัยไมตรี ให้เป็นรางวัลให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็น สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับการ หรือการรับการฝึกอบรมหรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการ เดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พักค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวและไม่ว่าจะให้ เป็นบัตรตัวหรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ ในภายหลัง

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามธรรมจรรยา	มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดย ธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้งานในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้งานตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบเกิดขึ้น โดยผลกระทบทางบวกเรียกว่า “โอกาส” และผลกระทบทางลบเรียกว่า “ความเสี่ยง”
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การด าเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการ ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	Pain point หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาตให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละ จุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยง หรือเป็นตัวการในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใดนำไปสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	เป็นการค้นหามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องท าการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในชั้น ตอนของกระบวนการงาน/โครงการ ที่อาจจะมีทุจริต เกิดขึ้น การก าหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Pain Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคตว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้นหากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องก าหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใด กระท ากการสิ่งใดมี พฤติการณ์อย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะน ำไปสู่การก าหนด มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตที่สามารถลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของ ความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจาก 2 ปัจจัย คือ โอกาส (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ

ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

1. ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของ องค์กร ที่ยอมรับว่า ความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้ และหาแนวทางการบริหารจัดการ ป้องกันการเกิดซ้ำ ให้ความสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ ผู้นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหารความ เสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

2. ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

3. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำการ อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ด้วยการมองจากบุคคลภายนอก มองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มี ผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง การทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

4. มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสาร ภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบ ความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่ กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริง แต่ไม่ได้ผล และสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

กลไกและแนวทางการขับเคลื่อน และวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานต้องกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกระดับของความเสี่ง และ มาตรการที่กำหนดมา จะต้องเป็นมาตรการที่ดำเนินการได้ภายในงบประมาณนั้นๆ

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
2. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
3. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
4. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
5. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (๑๕ คะแนนขึ้นไป)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (๑๐ – ๑๔ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (๕ – ๙ คะแนน)
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต 5 ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการ

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ : ด้านที่ 1 ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาต ก่อสร้าง/ตัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่คิดค่าธรรมเนียม ขออนุญาต สูงกว่าที่กำหนดไว้
2	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	การตรวจเอกสาร ประกอบการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในใบคำขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร แต่มี การรับเรื่องไว้ และไม่มี กรอบระยะเวลากำหนด ที่ชัดเจนทำให้ล่าช้าและ อาจก่อให้เกิดการเรียก สิ้นบนเพื่อความรวดเร็ว ในการพิจารณาอนุญาต
3	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อ แลกกับการอนุญาต ก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอน อาคาร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ
4	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อหน่วยงาน
3	มีหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการปฏิบัติของหน่วยงาน
2	ปรากฏข่าวสื่อการทุจริตของหน่วยงาน มีการสอบถามข้อมูล
1	ไม่เคยเกิดขึ้นหรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต Risk Score

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (15 คะแนนขึ้นไป)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (10 – 14 คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (5 – 9 คะแนน)
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า 5 คะแนน)

Risk Appetite Boundary : ขอบเขตของระดับความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงที่หน่วยงานรับได้

ระดับความรุนแรงของความเสียหาย	Risk Ranking	แทนด้วยแถบสี	คำอธิบายการบริหารความเสี่ยง
สูงมาก	15 ขึ้นไป (สีแดง)		ระดับความเสี่ยงที่เกินระดับความเสี่ยงที่หน่วยงานยอมรับได้อย่างมาก ต้องบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน
สูง	10 – 14 (สีส้ม)		ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	5 – 9 (สีเหลือง)		ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ต่ำ	0 – 4 (สีเขียว)		ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
1	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาต ก่อสร้าง/ดัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่คิดค่าธรรมเนียมขออนุญาตสูงกว่าที่กำหนดไว้	3	3	4	ปานกลาง
2	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	การตรวจเอกสาร ประกอบการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในใบคำขออนุญาต ก่อสร้างอาคารแต่มีการรับเรื่องไว้และไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนด ที่ชัดเจน ทำให้ล่าช้าและ อาจก่อให้เกิดการเรียกสินบนเพื่อความรวดเร็ว ในการพิจารณาอนุญาต	2	3	3	ปานกลาง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
3	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ อันใด กับผู้มาติดต่อเพื่อ แลกกับการอนุญาต ก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	2	2	3	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
1	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาต ก่อสร้าง/ดัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่คิดค่าธรรมเนียมขออนุญาตสูงกว่าที่กำหนดไว้	ปานกลาง	จัดทำคู่มือให้บริการประชาชนในการติดต่อราชการให้ประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ	- ปรับปรุงคู่มือการติดต่อราชการ - ประชาสัมพันธ์คู่มือ การติดต่อราชการ	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองช่าง
2	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	การตรวจเอกสาร ประกอบการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในใบคำขออนุญาต ก่อสร้างอาคารแต่มีการรับเรื่องไว้ และไม่มีกรอบระยะเวลากำหนด ที่ชัดเจนทำให้ล่าช้าและ อาจก่อให้เกิดการเรียกสินบนเพื่อความรวดเร็ว ในการพิจารณาอนุญาต	ปานกลาง	1.ดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 มาตรา 21 และมาตรา 21 ทวิ 2.ดำเนินการเป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดแบบ กฏกระทรวง กำหนดแบบ คำขออนุญาต ใบอนุญาต ใบรับรอง ใบรับรอง	1. บุคลากรกองช่าง ปฏิบัติตามพระราช บัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม ถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 มาตรา 21 และ มาตรา 21 ทวิอีกทั้ง กฎกระทรวง กำหนดแบบ คำขออนุญาต ใบอนุญาต ใบรับรองคำสั่ง และแบบ หนังสือตามกฎหมายว่า ด้วย			

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
				คำสั่ง และแบบ หนังสือ ตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคาร พ.ศ. 2564 ข้อ 2 (1) แบบ ข.1 3. จัดทำคู่มือการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร 4. ผู้บังคับบัญชา ต้อง ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ	การควบคุมอาคาร พ.ศ. 2564 ข้อ 2 (1) แบบ ข. 1 อย่างเคร่งครัด 2. มีการดำเนินการจัดทำ คู่มือการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร เพื่อให้ ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองช่าง
3	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	เจ้าหน้าที่ มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลกกับการ อนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	ปานกลาง	1. จัดทำคู่มือประชาชน เรื่อง การพิจารณา อนุญาต ออก ใบอนุญาต/ออก ใบรับรอง ตาม พรบ. ควบคุม อาคาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไข เพิ่มเติมถึงปัจจุบัน 2. จัดทำผังขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน 3. จัดทำมาตรการ ส่งเสริมคุณธรรมและ ความโปร่งใส 3.ช่องทางร้องเรียนการ ทุจริต	1สร้างการรับรู้ให้กับ ประชาชนในการติดต่อ ราชการให้ประชาชนเข้าถึง ถึงปฏิบัติงานของหน่วยงาน โดยจัดทำคู่มือและ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ทราบ 2.สร้างความเข้าใจ และ การ รับรู้ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ งานให้ปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมายที่ กำหนด 3.สร้างช่องทางให้ประชาชน ร้องเรียนการทุจริตได้หลาย ช่องทาง	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองช่าง

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต 5 ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แพ่ง

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ : ด้านที่ 2 ด้านการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ :การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	- ตรวจสอบความถูกต้องเอกสารเบิกจ่าย งบประมาณให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบความ ครบถ้วนเอกสารการเบิกจ่ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
2	- การวางเบิก ขบ.02 ในระบบ New GFMS Thai คือการขอเบิกเงินงบประมาณ ที่ไม่อ้างอิงสั่งซื้อ/สัญญา (ไม่มี PO)	- เจ้าหน้าที่อาจเลือกปฏิบัติในการให้บริการ และการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ แก่พวกพ้อง
3	- จ่ายเงินงบประมาณ KTB Corporate Online	- เจ้าหน้าที่อาจมีการโอนเงินให้ผู้ไม่มีสิทธิรับเงินหรือ โอนเงินให้ตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ
4	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อหน่วยงาน
3	มีหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการปฏิบัติของหน่วยงาน
2	ปรากฏข่าวสื่อการทุจริตของหน่วยงาน มีการสอบถามข้อมูล
1	ไม่เคยเกิดขึ้นหรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต Risk Score

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (15 คะแนนขึ้นไป)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (10 – 14 คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (5 – 9 คะแนน)
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า 5 คะแนน)

Risk Appetite Boundary : ขอบเขตของระดับความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงที่หน่วยงานรับได้

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง	Risk Ranking	แทนด้วยแถบสี	คำอธิบายการบริหารความเสี่ยง
สูงมาก	15 ขึ้นไป (สีแดง)		ระดับความเสี่ยงที่เกินระดับความเสี่ยงที่หน่วยงานยอมรับได้อย่างมาก ต้องบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน
สูง	10 – 14 (สีส้ม)		ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	5 – 9 (สีเหลือง)		ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ต่ำ	0 – 4 (สีเขียว)		ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
1	- ตรวจสอบความถูกต้องเอกสารเบิกจ่าย งบประมาณให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนเอกสารการเบิกจ่ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1	1	2	ต่ำ
2	- การวางเบิก ขบ.02 ในระบบ New GFMS Thai คือการขอเบิกเงินงบประมาณ ที่ไม่อ้างอิงสั่งซื้อ/สัญญา (ไม่มี PO)	- เจ้าหน้าที่อาจเลือกปฏิบัติในการให้บริการและการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ แก่พวกพ้อง	1	2	2	ปานกลาง
3	- จ่ายเงินงบประมาณ KTB Corporate Online	- เจ้าหน้าที่อาจมีการโอนเงินให้ผู้ไม่มีสิทธิรับเงินหรือ โอนเงินให้ตนเอง	1	1	1	ต่ำ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
1	การตรวจสอบ ความถูกต้อง เอกสารเบิกจ่ายงบประมาณ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ ดุลยพินิจในการ ตรวจสอบความ ครบถ้วน เอกสารการ เบิกจ่ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันหรือ การเรียกรับสินบนการ ปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ขึ้น	ต่ำ	- จัดทำแนวทางการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงินของสถานศึกษา ในสังกัด - ประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy เพื่อให้ บุคลากรสถานศึกษา ในสังกัดยึดถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด	- มีแนวทางการจัดทำเอกสารประกอบการ เบิกจ่ายเงินของ สถานศึกษาในสังกัด - จัดโครงการอบรม พัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุ - เผยแพร่แนวทางการเบิกจ่ายในสถานศึกษา ในสังกัดได้รับทราบ - กำกับติดตามการดำเนินงานและกำกับ ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบอย่าง เคร่งครัด	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองคลัง
2	การวางเบิก ขบ.02 ในระบบ New GFMS Thai คือการขอเบิกเงินงบประมาณที่ไม่ อ้างใบสั่งซื้อ/ สัญญา (ไม่มี PO)	เจ้าหน้าที่อาจ เลือกปฏิบัติในการให้บริการและการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อเอื้อ ประโยชน์ แก่พวกพ้อง	ปานกลาง	- การสร้างความโปร่งใส เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนออกจากส่วนรวม - การประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy - จัดทำแนวทางการ ปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่	- กำกับติดตามการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ ในดำเนินงานให้ เป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับ	ต.ค.68 - ก.ย 69	ไม่มี	กองคลัง

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
3	การจ่ายเงิน งบประมาณ KTB Corporate Online	เจ้าหน้าที่อาจมี การโอนเงินให้ผู้ไม่มีสิทธิรับเงิน หรือโอนเงินให้ตนเอง	ต่ำ	1. กำหนดให้มีการตรวจสอบรายงาน จาก ระบบ KTB Corporate Online 2. อบรมบุคลากร “การปฏิบัติงาน ภายใต้อำนาจหน้าที่และ การปลูก จิตสำนึกในการ ต่อต้านการทุจริต 3. จัดให้มีช่องทาง การรับเรื่องร้องเรียน การทุจริต	-ผู้บังคับบัญชามีการ ควบคุม และติดตาม การทำงานอย่างสม่ำเสมอ - มีคำสั่งแต่งตั้ง กำหนดตัวบุคคลผู้มี สิทธิเข้าใช้งานใน ระบบ KTB Corporate Online - ตรวจสอบรายการ โอนเงิน อย่างละเอียด ก่อนอนุมัติโอนเงิน - ตรวจสอบรายงานสถานะเงินงบประมาณ ยอดเงินฝากธนาคาร ทุกสิ้นเดือน	ต.ค.68 – ก.ย.69	ไม่มี	กองคลัง

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต 5 ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ : ด้านที่ 3 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	การอนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้เสนอราคาที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอง
2	การพิจารณาผลการประกวดราคาและรายงานผลกาพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่างๆ
3	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญาหรือมีการเรียกรับสินบน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ
4	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อหน่วยงาน
3	มีหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการปฏิบัติของหน่วยงาน
2	ปรากฏข่าวสื่อการทุจริตของหน่วยงาน มีการสอบถามข้อมูล
1	ไม่เคยเกิดขึ้นหรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต Risk Score

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (15 คะแนนขึ้นไป)

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (10 – 14 คะแนน)

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (5 – 9 คะแนน)

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า 5 คะแนน)

Risk Appetite Boundary : ขอบเขตของระดับความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงที่หน่วยงานรับได้

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง	Risk Ranking	แทนด้วยแถบสี	คำอธิบายการบริหารความเสี่ยง
สูงมาก	15 ขึ้นไป (สีแดง)		ระดับความเสี่ยงที่เกินระดับความเสี่ยงที่หน่วยงานยอมรับได้อย่างมาก ต้องบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน
สูง	10 – 14 (สีส้ม)		ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	5 – 9 (สีเหลือง)		ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ต่ำ	0 – 4 (สีเขียว)		ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ : โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
1	การอนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้เสนอราคาที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอง	2	2	2	ปานกลาง
2	การพิจารณาผลการประกวดราคาและรายงานผลกาพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่างๆ	1	2	3	ปานกลาง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
3	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญา หรือมีการเรียกรับสินบน	2	2	2	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ: โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สำนักงาน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
1	การอนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้เสนอราคาที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอง	ปานกลาง	1. มีแนวทางในการจัดทำ TOR 2.แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้เข้ามาเป็นประธานในการจัดทำ TOR	1.สำนักงานมีแนวทางในการจัดทำ TOR ซึ่งสอดคล้องตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง 2.สำนักงานจะแต่งตั้ง ผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาเป็นประธานในการ จัดทำ TOR	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองคลัง
2	การพิจารณาผลการประกวดราคาและรายงานผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการ การจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผล ประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่างๆ	ปานกลาง	1. แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้เข้ามาเป็นคณะกรรมการตรวจรับ	1.สำนักงานจะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคล ภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการ ตรวจรับ	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองคลัง

(ต่อ ลำดับที่ 2)

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนิน โครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
				2. คณะกรรมการ ตรวจสอบ รับพัสดุจัดประชุม ร่วมกันกับ คณะกรรมการ จัดทำ TOR เพื่อพิจารณาทำ ความเข้าใจการตรวจ รับพัสดุให้เป็นไปตาม TOR และข้อเสนอของ ผู้ประกอบการ	2.คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุประชุมร่วมกันกับคณะ กรรม การจัดทำ TOR หลังจากลงนามสัญญาจ้าง เรียบร้อยแล้ว			
3	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับ ผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้ ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญา หรือมีการเรียกรับสินบน	ปานกลาง	1. การออกไปตรวจรับ พัสดุ เมื่อมีการส่ง มอบ งานตามงวดที่กำหนด 2. มีมาตรการการตรวจ รับงานโดยเปิดเผย โปร่งใสตรวจ สอบได้	1.คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ ออกไปตรวจรับพัสดุ เมื่อมีการส่งมอบงาน ตาม งวดที่กำหนดและตรวจรับ พัสดุให้ สอดคล้องกับ รายการส่งมอบงานตาม TOR 2.ประชาสัมพันธ์ให้กับทุก ภารกิจ/สำนัก อื่นๆ รับทราบ และเชิญชวนเข้าร่วม สังเกตการณ์ และเปิดโอกาส ให้มีการซักถาม	ต.ค.68 – ก.ย 69	ไม่มี	กองคลัง